

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

PHẠM VĂN ĐOAN

**NGHIÊN CỨU MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM DỊCH TỄ,
BỆNH LÝ, LÂM SÀNG BỆNH CÀU TRÙNG GÀ
(AVIAN COCCIDIOSIS) TẠI TỈNH YÊN BÁI VÀ
BIỆN PHÁP PHÒNG TRỊ**

LUẬN VĂN THẠC SỸ THÚ Y

THÁI NGUYÊN - 2018

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

PHẠM VĂN ĐOAN

**NGHIÊN CỨU MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM DỊCH TỄ,
BỆNH LÝ, LÂM SÀNG BỆNH CẦU TRÙNG GÀ
(AVIAN COCCIDIOSIS) TẠI TỈNH YÊN BÁI VÀ
BIỆN PHÁP PHÒNG TRỊ**

Chuyên ngành: Thú y

Mã số: 8 64 01 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ THÚ Y

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS. Lê Minh

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng:

- Các kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực, khách quan và chưa được sử dụng để bảo vệ bất cứ một học vị nào.

- Mọi sự giúp đỡ trong quá trình thực hiện nghiên cứu và viết luận văn đã được cảm ơn. Tất cả các thông tin trích dẫn trong luận văn đã được ghi rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2018

TÁC GIẢ

Phạm Văn Đoan

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian thực tập và thực hiện Luận văn này, tôi đã nhận được sự quan tâm, chỉ bảo, hướng dẫn, giúp đỡ tận tình của các thầy cô giáo, đồng nghiệp, bạn bè và sự động viên khích lệ của gia đình. Nhân dịp này, tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới:

Cô giáo **PGS. TS. Lê Minh** đã trực tiếp hướng dẫn, chỉ bảo tôi hết sức tận tình trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành Luận văn.

Xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Đào tạo, Ban chủ nhiệm khoa và các thầy cô giáo Khoa Chăn nuôi Thú y, Trường Đại học Nông lâm - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập tại trường.

Trân trọng cảm ơn Trạm thú y 4 huyện, thành và Chi cục thú y tỉnh Yên Bái đã phối hợp và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này. Xin trân trọng cảm ơn các hộ gia đình nuôi gà tại các địa phương đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình điều tra và thu thập mẫu để thực hiện đề tài.

Cuối cùng, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc về sự ủng hộ, động viên, giúp đỡ của gia đình, bạn bè và đồng nghiệp trong suốt thời gian học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2018

TÁC GIẢ

Phạm Văn Đoàn

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VIẾT TẮT

-	: Đến
%	: Tỷ lệ phần trăm
≤	: Nhỏ hơn hoặc bằng
<	: Nhỏ hơn
>	: Lớn hơn
E.	: <i>Eimeria</i>
cm	: Centimét
CS	: Cộng sự
kg	: Kilogam
KL	: Khối lượng
mg	: Miligam
mm	: Militmét
Nxb	: Nhà xuất bản

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 3.1. Hình thái và kích thước các loại <i>Oocyst</i> cầu trùng ký sinh ở gà nuôi tại 4 huyện, thành thuộc tỉnh Yên Bái	33
Bảng 3.2. Tỷ lệ nhiễm cầu trùng ở gà tại một số huyện, thành thuộc tỉnh Yên Bái	36
Bảng 3.3. Tỷ lệ và cường độ nhiễm cầu trùng theo tuổi gà.....	39
Bảng 3.4. Tỷ lệ và cường độ nhiễm cầu trùng ở gà theo mùa vụ	42
Bảng 3.5. Tỷ lệ và cường độ nhiễm cầu trùng ở gà theo tình trạng vệ sinh thú y.....	44
Bảng 3.6. Tỷ lệ và cường độ nhiễm cầu trùng theo hình thức chăn nuôi gà.....	47
Bảng 3.7. Tỷ lệ và cường độ nhiễm cầu trùng theo trạng thái phân.....	49
Bảng 3.8. Sự ô nhiễm <i>Oocyst</i> cầu trùng ở khu vực chăn nuôi gà.....	51
Bảng 3.9. Sự phát triển của <i>Oocyst</i> cầu trùng gà ở ngoại cảnh	53
Bảng 3.10. Triệu chứng lâm sàng chủ yếu ở gà mắc bệnh cầu trùng	54
Bảng 3.11. Kết quả mổ khám bệnh tích trên gà mắc bệnh cầu trùng	56
Bảng 3.12. Sự thay đổi một số chỉ tiêu huyết học của gà khỏe và gà bị bệnh cầu trùng.....	58
Bảng 3.13. Công thức bạch cầu của gà khỏe và gà bị cầu trùng ký sinh.....	60
Bảng 3.14. Lựa chọn thuốc điều trị bệnh cầu trùng cho gà	63
Bảng 3.15. Hiệu lực của thuốc điều trị bệnh cầu trùng cho gà trên diện rộng....	65

DANH MỤC HÌNH, ĐỒ THỊ

Hình 1.1. Hình ảnh cấu tạo chung của Cầu trùng giống <i>Eimeria</i>	6
Hình 3.1. Biểu đồ về tỷ lệ nhiễm cầu trùng ở gà nuôi tại 4 huyện, thành thuộc tỉnh Yên Bái	37
Hình 3.2. Biểu đồ về tỷ lệ nhiễm cầu trùng theo lứa tuổi gà	40
Hình 3.3. Biểu đồ về tỷ lệ nhiễm cầu trùng ở gà theo mùa vụ	43
Hình 3.4. Biểu đồ về tỷ lệ nhiễm cầu trùng ở gà theo tình trạng vệ sinh thú y.....	45
Hình 3.5. Biểu đồ về tỷ lệ nhiễm cầu trùng ở gà theo trạng thái phân	50
Hình 3.6. Biểu đồ về sự thay đổi một số chỉ tiêu máu của gà khỏe và gà nhiễm cầu trùng nặng hoặc rất nặng	59
Hình 3.7. Tỷ lệ các loại bạch cầu của gà nhiễm cầu trùng so với gà khỏe	62

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
MỞ ĐẦU	1
1. TÍNH CẤP THIẾT CỦA ĐỀ TÀI	1
2. MỤC ĐÍCH CỦA ĐỀ TÀI	3
3. Ý NGHĨA KHOA HỌC VÀ THỰC TIỄN.....	3
3.1. Ý nghĩa khoa học	3
3.2. Ý nghĩa thực tiễn.....	3
Chương 1 TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI.....	4
1.1.1. Đặc điểm sinh lý tiêu hóa và trao đổi chất ở gà.....	4
1.1.2. Khái quát chung về cầu trùng	5
1.1.3. Những hiểu biết về bệnh cầu trùng gà	6
1.2. TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU TRONG VÀ NGOÀI NƯỚC	18
1.2.1. Tình hình nghiên cứu trong nước.....	18
1.2.2. Tình hình nghiên cứu ngoài nước	22
Chương 2. NỘI DUNG, VẬT LIỆU VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU ..	25
2.1. ĐỐI TƯỢNG VÀ VẬT LIỆU NGHIÊN CỨU	25
2.2. ĐỊA ĐIỂM VÀ THỜI GIAN NGHIÊN CỨU	25
2.3. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU	26
2.3.1. Nghiên cứu thành phần loài cầu trùng ký sinh ở gà.....	26
2.3.2. Nghiên cứu một số đặc điểm dịch tễ bệnh cầu trùng gà ở 4 huyện, thành thuộc tỉnh Yên Bái	26
2.3.3. Nghiên cứu khả năng phát tán và tồn tại của Oocyst cầu trùng gà ngoài ngoại cảnh	26
2.3.4. Nghiên cứu đặc điểm bệnh lý, lâm sàng của bệnh cầu trùng.....	26
2.3.5. Nghiên cứu biện pháp phòng trị cầu trùng cho gà.....	26

2.4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	26
2.4.1. Nghiên cứu thành phần loài cầu trùng ký sinh ở gà.....	26
2.4.2. Nghiên cứu một số đặc điểm dịch tễ bệnh cầu trùng gà ở 4 huyện, thành thuộc tỉnh Yên Bái	27
2.4.3. Nghiên cứu khả năng phát tán và tồn tại của Oocyst cầu trùng ngoài ngoại cảnh	29
2.4.4. Nghiên cứu đặc điểm bệnh lý, lâm sàng của bệnh cầu trùng gà.....	30
2.4.5. Nghiên cứu biện pháp phòng, trị cầu trùng cho gà	31
2.5. PHƯƠNG PHÁP XỬ LÝ SỐ LIỆU	32
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	33
3.1. NGHIÊN CỨU THÀNH PHẦN LOÀI CẦU TRÙNG KÝ SINH Ở GÀ TẠI TỈNH YÊN BÁI	33
3.2. NGHIÊN CỨU MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM DỊCH TỄ BỆNH CẦU TRÙNG Ở GÀ NUÔI TẠI 4 HUYỆN, THÀNH THUỘC TỈNH YÊN BÁI.....	36
3.2.1. Tỷ lệ và cường độ nhiễm cầu trùng ở gà tại một số địa phương thuộc tỉnh Yên Bái	36
3.2.2. Tỷ lệ và cường độ nhiễm cầu trùng theo lứa tuổi gà	39
3.2.3. Tỷ lệ và cường độ nhiễm cầu trùng ở gà theo mùa vụ.....	41
3.2.4. Tỷ lệ và cường độ nhiễm cầu trùng theo tình trạng vệ sinh thú y	44
3.2.5. Tỷ lệ và cường độ nhiễm cầu trùng theo hình thức chăn nuôi	46
3.2.6. Tỷ lệ và cường độ nhiễm cầu trùng theo trạng thái phân của gà	48
3.3. NGHIÊN CỨU KHẢ NĂNG PHÁT TÁN VÀ PHÁT TRIỂN CỦA OOCYST CẦU TRÙNG NGOÀI NGOẠI CẢNH	51
3.3.1. Nghiên cứu khả năng phát tán của <i>Oocyst</i> cầu trùng ở khu vực chăn nuôi gà.....	51
3.3.2. Nghiên cứu khả năng phát triển của <i>Oocyst</i> cầu trùng ở ngoại cảnh....	52

3.3. NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM BỆNH LÝ, LÂM SÀNG Ở GÀ MẮC BỆNH CẦU TRÙNG.....	54
3.3.1. Nghiên cứu triệu chứng lâm sàng bệnh cầu trùng ở gà	54
3.3.2. Nghiên cứu bệnh tích đại thể ở gà mắc bệnh cầu trùng	56
3.3.3. Sự thay đổi một số chỉ số huyết học của gà bị bệnh cầu trùng so với gà khỏe	57
3.3.4. Công thức bạch cầu của gà khỏe và gà bị bệnh	60
3.4. NGHIÊN CỨU BIỆN PHÁP PHÒNG, TRỊ BỆNH CẦU TRÙNG CHO GÀ.....	62
3.4.1. Nghiên cứu lựa chọn thuốc điều trị cầu trùng cho gà	62
3.4.2. Xây dựng và thử nghiệm phác đồ điều trị bệnh cầu trùng cho gà	64
3.4.3. Đề xuất quy trình phòng, trị bệnh cầu trùng cho gà	66
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	66
1. Kết luận	68
2. Đề nghị	69
TÀI LIỆU THAM KHẢO	71